

Rüstü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

İş dünyasının çağın yarışında yerini alması

Teknolojik gelişmeleri ve oluşturdukları ekosistemlerin etkileşimlerini birlikte ele almazsak, gerekli örgütlenmelerle gelişmeleri desteklemezsek, yaratmak istediğimiz sonuçlara da ulaşamayız.

Bu yazıda, "Teknolojinin yarattığı yeni bilinci erken kavarsak, her türlü kaynağı daha etkin ve verimli kullanabiliriz" varsayımıyla ilgili düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Teknolojinin bilincin temel bileşenleri olan çevreyi bilme, kendini tanıma ve beklentileri tasarlama konusunda gelişmeleri beş başlıkta ele alacağım: **1)** Stratejisi paylaşılmamış bir teknolojik yarış kazanılamaz. **2)** Teknolojik performansı artıracak bilim ve teknoloji üretimin arkasındaki örgütlenmedir. **3)** Metodu netleştirilmemiş bir yarış kazanma şansı yoktur. **4)** Toplumun gündemindeki öncelikler belirleyicidir. **5)** Kendini yeniden üretmeyen canlı organizmalar ölüm sürecine girer.

Stratejisi paylaşılmayan teknolojik yarış

Teknoloji iki önemli eksende ilerliyor: Birincisi teknoloji insanın çıplak gücüyle yapamadığını yapmasını sağlıyor. İkincisi de yapay zekâ ve otonom uygulama teknolojileri, insanın çıplak gücünü artırması yanında, insanın yerine alma potansiyelleriyle henüz tanımlayamadığımız tehditler de oluşturuyor.

Ülkemizde siyasi irade, bürokrasi, iş dünyası ve sivil toplum örgüt yönetimleri, özellikle de medya mensupları, teknolojik gelişmelerin doğaya egemen olmada alternatif yollar belirleme fırsatlarını kavarsak, geçmişten bugüne getirdiğimiz mitolojik, teolojik ve ideolojik bilincin geliştirici ve engelleyici özelliklerini daha net kavrar; teknolojik bilince dayalı olarak gelecekteki konumlanmamızı daha net belirleriz.

Somut bir örnek vermek gerekirse, CRISPR CAS 9 tekniğinin gelişmesi, tarımsal üretimde ciddi verimlilik yarattığını şimdiden kanıtlamış durumda. Ayrıca toprağın altına yerleştirilen sensörler, geleneksel tarımsal üretimdeki gübre, sulama, ilaç gibi tarımsal girdileri kullanma algımızı köklü biçimde değiştiriyor. Dr. Özgür Arpat'ın belirttiği gibi, "ekoloji ve evrimin birlikte ele alınması" yaklaşık 13 bin yıldır toprağa ve üzerindeki bitkiye odaklı tarımsal üretim bilincimizi, toprağın yapısına ve derinliklerine taşıyor. Bugün modern seralarda dönüm başına 40 tonu aşan üretim, toprağın bitki için zararlı bileşenlerini ayıklayan, yararlı bileşenleri veren modern sera tekniğine dayanıyor. Bir inekten günde yaklaşık 40 litre süt alınabilmesi, hayvansal üretime bakışımızı, bilincimizi değiştiriyor.

Sanal ve artırılmış gerçeklik, her şeyin interneti, büyük veri ve büyük sayılar yasasının olasılık hesaplama boyutu, blockchain ve mobil iletişimde 5G

Teknolojik gelişmeleri hızlandırmak istiyorsak, bilincin en üst düzeyi olan “Model ve simülasyonlarla beklenti oluşturma” konusundaki yerlerimizi de belirlemeliyiz. Teknoloji, sonsuz küçük ile sonsuz büyük alanında ölçme, sayma, kümelenme, ölçeklendirme ve anlamlandırma fırsatlarının önünü açıyor.

aşamasının kayıt, iletişim, işlem ve işbirliği potansiyelleri, algoritmalar ve yapay zekânın otonomi yaratması, ölçme ve ölçeklendirme olanakları, kadim insanlık tarihindeki bilgi birikimimize yeni boyutlar ekliyor; bilinç düzeyimizi yükseltiyor; gelişmelere karşı davranışlarımızı yönlendiren yeni varsayımlara dayalı yeni zihin modellerin oluşması gerekiyor.

Ülkemizin gündeminin ivedi konularından biri teknolojik gelişmelerin yarattığı temel eğilimleri tanımlamak; rakipler karşısında bizi bir adım öne çıkarabilecek yol ve yöntemleri, yani stratejiyi belirleyerek paylaşmaktır. Şu anda, yarı-iletken teknolojilerin hazır giyim üretiminden makine üretimine olası etkilerinin neler olacağına ilişkin bilgiye dayalı fikrimiz, alternatif tepki biçimlerine ilişkin net tanımlarımız yoksa yarışı kazanmamız da mümkün olmayacaktır.

Bilim ve teknolojik gücü yaratan örgütlenme

Toplumun sağlıklı bir gelecek inşa etmesine katkı yapacak bilinçli davranışın, özellikle de teknolojik bilinci geliştirmenin bir başka bileşeni de “bilim ve teknolojinin arka plan örgütlenmesidir.”

Teknolojinin sosyal, zamansal, mekânsal, deneysel ve psikolojik mesafe anlayışını değiştiren etkenleri kavramadan, insanların huzur ve refahını belirleyen “doğru sosyal konumlanmalar” inşa edemeyeceğimizi biliyoruz. O zaman etkisi giderek artan teknolojik gelişmelerin arka planını oluşturan bilim ve teknolojinin arka plan örgütlenmesi, bütün toplumlar için hayati önem taşıdığına da kavramalı, ihtiyacımız olan ekosistemi bilinçli biçimde oluşturmamızdır.

Teknolojik gelişmeleri ve oluşturdukları ekosistemlerin etkileşimlerini birlikte ele almazsak, gerekli örgütlenmelerle gelişmeleri desteklemezsek, yaratmak istediğimiz sonuçlara da ulaşamayız.

Metodun önemi

Teknolojik gelişmeleri hızlandırmak istiyorsak, bilincin en üst düzeyi olan “Model ve simülasyonlarla beklenti oluşturma” konusundaki yerlerimizi de belirlemeliyiz.

Teknoloji, sonsuz küçük ile sonsuz büyük alanında ölçme, sayma, kümelenme, ölçeklendirme ve anlamlandırma fırsatlarının önünü açıyor.

Her şeyi ölçer ve kaydeder hale geldiğimizde, olasılık hesaplarını geliştiren matematikçilerin altını çizdiği gibi, belirsizlikleri azaltma aşamasına geçeceğiz. Bugün internette blokcahin tekniklerinin potansiyeline, video kayıtları ve veri ve bilgilerin istendiği zaman görme olanaklarına dördüncü boyut olan zaman algımızı bile yeniden tanımlamamıza yol açan aşamaya geçiyoruz.

Veri, büyük veri, kayıt olanakları, veri işleme kapasiteleri, veri işleyen algoritma ve yazılım potansiyellerinin yaratacağı fiziksel ve toplumsal konumlanma, beklenti dengelerini köklü biçimde değiştirme potansiyelleri oluşturuyor.

Bilgiye dayalı iyi fikirler üretmek önemlidir; ama ondan da önemli metod ve simülasyonlarla hedefe ilerlemesini becerebilmektir. Bu bakış açısından değerlendirirsek, hepimizin ortak sorumluluğu, önerdiğimiz her reformun hayata taşınmasındaki metodunu da belirlemek olmalıdır.

Toplumun öncelikleri

Teknolojinin veriye erişme, veriyi malumata ve bilgiye dönüştürme, bilgiyi anlayarak ve anlamlandırarak değer üretme konularındaki atılımı, düşünce ve inanç sistemlerimizin temel bileşenlerini de etkileyecektir. Teknolojinin yeni olanakları, bilişsel güçlerimizi artırıyor; çalışanlar, müşteriler, iç ve dış süreçler ile inovatif yetkinliklerimizi güçlendiriyor ve etkileşimi derinleştiriyor.

Düşünce sistemlerinin dönüşümü görece daha kolaydır; inanç sistemine ilişkin teknolojinin yarattığı olumlu ve olumsuz etkilerle yüzleşme ise daha zor olabilir. Teknolojik gelişmelerin, düşünce ve inanç sistemlerimizi nasıl etkileyeceğini sorgulayarak, insanımızın “farkındalık düzeyini” yükselten “erken uyarı mekanizmaları” geliştirmek akıllı bir tutum olacaktır.

Etkili gelişmenin temel alanlarından biri de toplumun önceliklerini iyi belirlemektir... İhtiyaç-odaklı projeler, bağlantı kurma, iletişimle etkileşimi artırma ve işbirliklerinin gücünü kullanmada daha verimli sonuçlar yaratacaktır.

Kendini yenileme süreci

Araç ve metotlardan oluşan teknoloji, sistemlerin kendini yenileme sürecini hızlandırıcı etkileri nedeniyle rekabet gücünün en önemli belirleyicisidir.

Çağımız teknolojisinin hız, esneklik, yakınmasa, ağ etkileri; bağ kurma, bağlantıyı sürdürme, etkileşim, değer üretme ve değerleri paylaşma konusundaki belirleyiciliği, kendini yenilemesini sağlamayı da önemli hale getiriyor. İş dünyamız, yarı iletken teknolojilerden başlayarak bütün teknolojik gelişme alanlarıyla ilgili üretim ve satın alma stratejisine sahip olmalıdır. Teknolojik gelişmeyi yaratma için performansımızı yükseltecek örgütlenmeyi ihmal etmemelidir. Gelişmelerde ne olması gerektiği kadar nelerin yapılmasını açıklayan metod konusu ihmal edilmemelidir. Toplumun öncelikleri iyi belirlenerek, kitle desteği alınmalı ve kendini yeniden üretme konusu ihmal edilmemelidir ki çağın yarışında yerimizi alalım.